

Avond 7 Maak van mijn dag een feestdag

Achtergrondinformatie

Inleiding

De bedoeling van deze les is om het feestelijke en bevrijdende van het 4^e gebod goed uit de verf te laten komen, en ze dat toe te laten passen op onze zondagsbesteding. Natuurlijk gaat het gebod over veel meer dan alleen de rustdag, maar in deze les bespreken we het vierde gebod vooral mbt de rustdag.

De bedoeling van het 4^e gebod

Als je wilt weten wat het 4^e gebod vandaag betekent (dat geldt trouwens voor elk gebod), moet je je dus afvragen: a. wat betekende het gebod toen, b. wat betekent het nu voor ons die Christus kennen. 4 punten:

1. rusten van je werk

In Exodus lezen we dat het volk de sabbat moet houden, omdat de Here zelf in 6 dagen de hemel en de aarde geschapen heeft en op de zevende dag rustte.

Zo deed God het: 6 dagen werk, 1 dag rust; en zo wil Hij dat de mens het doet, die naar zijn beeld geschapen is.

Wel, als wij door Christus God hebben leren kennen, dan kan het niet anders dan dat wij ook rust kennen in ons leven. En zouden wij dan wijzer willen zijn dan God, die na zes dagen werk, een rustdag nam en gaf.

2. je bevrijding vieren.

In Deuteronomium (5:12-15) zegt God: ik heb jullie bevrijd uit de slavernij, en daarom wil ik niet dat jullie je weer tot slaven laten maken of anderen tot slaven maken.

In Egypte werkten ze non-stop. Maar daar heeft God ze van bevrijdt, en dat moeten ze nu elke dag met een vrije dag vieren. Een vrije dag niet alleen voor henzelf, maar ook voor hun personeel, en zelfs voor hun vee.

Nog steeds laten mensen zich zomaar tot slaaf maken. Stress is volksziekte nummer 1. Maar een christen is anders. Die weet dat hij het allemaal niet meer zelf hoeft te maken. Die is verlost. En zouden wij er dan niet goed aan doen om ook elke dag een bevrijdingsdag te vieren. En wat is logischer dan daarvoor de dag te kiezen van de uittocht uit slavernij en dood: de dag van de opstanding van Christus.

3. God aanbidden

Op sabbat werd niet gewerkt, maar op sabbat kwam het volk wel bij elkaar om de Here te loven. En de priesters werkten op sabbat extra hard, want dan werden er dubbel zoveel offers gebracht (zie b.v. Lev.23:1-3). Verder werd er op sabbat ook veel gezongen (zie b.v. Ps 90)

Het zou natuurlijk wel treurig zijn als wij die Christus hebben leren kennen, niet een dag in de week hadden waarop we er echt alle tijd voor nemen om met broeders en zusters bij elkaar te komen om God te aanbidden, ons leven aan Hem te wijden, en om naar zijn Woord te luisteren

Al direct vanaf het begin kwamen de discipelen op zondag, de dag des Heren, bij elkaar. Later werd de zondag een vrije dag, die helemaal aan de dienst van de Here gewijd kon worden. Zo'n kans laat je natuurlijk niet schieten, en om dat mee te kunnen maken ben je als het nodig is bereid andere zaken (een lucratieve job, een leuke film, ets) te laten schieten.

4. Laten zien op wie je vertrouwt

De sabbat was een feestdag, en toch stelde de Here in het oude testament de doodstraf op het niet houden van de sabbat. Waarom? Omdat Hij wist hoe makkelijk de mens zich toch weer slaaf laat maken. Daarom stelde de Here dit gebod tot een teken (Ex 31:12-17). Door zich te houden aan de sabbat, ook in de oogsttijd, ook in tijden van armoede, kon het volk laten zien dat ze op de Here vertrouwden, en op de Here alleen.

Voor ons staat er geen doodstraf meer op het werken op de rustdag, en dat is maar goed ook. Maar dit gebod is nog wel steeds een test: durven we de Here te vertrouwen, en rust te nemen, of blijven we doorgaan, omdat we het van onze eigen prestaties verwachten.

Nemen we een dag in de week om de gemeenschap met God te vieren, of komen we daar met geen mogelijkheid aan toe: te druk met onze eigen zaken.?

Het 4^e gebod en Christus

Een vraag die velen zich stellen, en die hen anders wel gesteld wordt door de adventisten, is: “Waarom houdt de kerk de 7e dag niet meer als rustdag zoals het 4e gebod gebiedt? Je kunt toch niet zomaar dat gebod aan de kant zetten? Waarom is voor de meeste christenen nu de eerste dag van de week het belangrijkste?”

Voor het beantwoorden van die vraag nemen we ons uitgangspunt in Kol. 2: 16-17:

“Laat dan niemand u blijven oordelen in zake eten en drinken, of op het stuk van een feestdag, nieuwe maan of sabbat, dingen die slechts een schaduw zijn van hetgeen komen moest, terwijl de werkelijkheid Christus is.”

In Kolosse had je christenen met een Joodse achtergrond, die de sabbat als rustdag wilden handhaven, en zich aan de spijswetten van Mozes hielden, en je had christenen met een heidense achtergrond, die zich niet aan de wetten van Mozes hielden. Dat gaf conflicten. Paulus reageert daarop door te zeggen dat men op dit punt elkaar niet moet veroordelen. De geboden uit de tijd van het oude testament moeten niet behandeld worden of er niks veranderd is: die geboden hadden een doel; ze wezen heen naar Christus, zoals een schaduw soms al iets van iemand laat zien voordat je de persoon zelf ziet. Maar als de persoon zelf er is, dan moet je je aandacht niet op de schaduw blijven richten. Zo moeten wij onze aandacht niet op de wetten uit de tijd van het oude testament blijven richten, maar letten op wat we nu op die punten van Christus kunnen leren.

Zo moet je nu ook naar de sabbat kijken:

Het volk Israël mocht op de sabbat niet werken, niet koken, maar rust houden. Daarvoor gaf God twee redenen:

- Ex 20: God heeft alles geschapen, ons leven begint met de rustdag!!

- Deut 5. God heeft ons bevrijd, daarom moeten we ons niet opnieuw tot slaven laten maken, noch anderen tot slaven maken.

Zo zie je ook dat deze wet de schaduw is, en dat Christus de werkelijkheid is:

- Hij zorgt voor de nieuwe schepping en geeft ons eeuwige rust
- Hij heeft ons pas echt van de slavernij bevrijd, en daar het onweerlegbare bewijs van geleverd toen Hij uit de dood opstond.

De essentiële vraag is dus niet: welke dag moet je rusten? Maar: wie is Christus voor je? Heeft Hij je volledige verlossing gegeven? Vindt je je rust in Hem? Laat je zien dat je leven rust in Hem, en dat het niet allemaal van jouw prestaties, jouw gehoorzaamheid, jouw bedoelingen, enz afhangt, maar van Christus, zowel voor wat de betreft de zaken van je dagelijks leven als die van je eeuwig heil.

Het vierde gebod zegt:

- zoek je rust en veiligheid in wat God gedaan heeft
- zorg dat je tijd hebt voor God: de erediensten, de zondagen, elke dag
- verlang naar de complete verlossing, en de eeuwige rust (Hebr.4)
- wees geen slaaf meer van de zonde, noch ergens anders van

Tenslotte: de handreiking van de Synode

Vanaf 1996 is er in de Gkv een hoop onrust ontstaan over de relatie tussen de betekenis van het vierde gebod voor de christelijke kerk. Het begon allemaal met een preek van ds.

D.Ophoff. In deze preek stelt hij onder andere:

“Laat merken hoeveel die dag je waard is. Wat mij betreft, niet op grond van een absoluut, goddelijk gebod. Maar wel omdat het goed is samen een dag in de week rust te nemen, naar het voorbeeld van Israëls sabbat.”

Er werd bezwaar gemaakt tegen de opmerking dat de zondagrust niet een rechtstreeks goddelijk gebod zou zijn. Uiteindelijk kwam de zaak op de generale synode. Die besloot:

dat de opvatting van ds. D. Ophoff dat de zondag als rustdag niet gegrond is op een goddelijk gebod, niet te veroordelen is;

met als grond:

In de loop van de geschiedenis is de Gereformeerde Kerken in Nederland steeds verschil van mening geweest over de vraag of uit de Schrift dwingend kan worden aangetoond, dat er voor de nieuwtestamentische kerk een rechtstreeks gebod van God is om de zondag als rustdag te houden. Ook wat in zondag 38 HC over de rustdag staat is niet voldoende om daaruit dwingend te kunnen afleiden, dat wij rechtstreeks van God de opdracht hebben om de zondag als rustdag te houden. In verband hiermee is er binnen de Gereformeerde Kerken in Nederland steeds ruimte geweest om verschillend te denken over de Schriftuurlijke fundering van de zondag als rustdag;

Uiteindelijk heeft de generale synode van Zuidhorn een handreiking aan de kerken gedaan over de bedoeling en invulling van de christelijke zondag. De tekst staat hieronder.

Zondag, HEERlijke dag - Een handreiking

Aanleiding

Deze handreiking is opgesteld om twee redenen. De eerste is dat, zoals vaker in de geschiedenis na de Reformatie, er in de Gereformeerde Kerken in Nederland een geschil gerezen was over de verhouding tussen het vierde gebod en de zondag en over de consequenties daarvan voor de zondagsheiliging. De tweede reden vormt daar de actuele achtergrond van, namelijk het veranderde geestelijk klimaat in ons land tot een geseculariseerde en multireligieuze samenleving. De economische en maatschappelijke ontwikkelingen (internationalisering, globalisering en technologie) oefenen grote invloed uit op de nationale cultuur. De handreiking wil de kerken helpen de christelijke overtuiging te vernieuwen ten aanzien van het rusten op en het vieren van de zondag in het Nederland van de 21^e eeuw.

Inleiding

Wij weten ons als Gereformeerde Kerken in Nederland te staan onder het gezag van het vierde gebod in het geheel van de Tien geboden en van het onderwijs van de heilige Schrift. Het is mede krachtens dit gebod dat wij de zondag vieren als de dag van de opstanding van onze Heer Jezus Christus. Ons verlangen is steeds beter te begrijpen hoe de zondag ons in Hem geschonken is tot verlossing en tot heiliging van alle dagen van het leven.

1. Onderwijzend deel

1. Van sabbat naar zondag

Zoals Israël door de eeuwen heen de sabbat vierde, zo heeft de christelijke kerk de zondag als dag van de Heer ontvangen. Jezus Christus noemt zichzelf 'heer, ook over de sabbat' (Mar. 2:28). Hij heeft de gehoorzaamheid aan God en het offer voor de zonden volbracht. Op de eerste dag van de week is Hij opgestaan uit de dood. Gods grote daden in de voltooiing van de schepping en in de bevrijding van het volk uit slavernij waren de motieven om de sabbat te vieren. In Christus brengt God de geschiedenis van zijn heil beslissend verder. Het motief om de zondag te vieren is nu bovendien Gods grote werk in de opwekking van de Zoon uit de doden.

In het Nieuwe Testament staat de eerste dag van de week in het licht van Christus' verschijningen aan zijn leerlingen (Joh. 20:9, 26). De eerste christelijke gemeente komt elke dag samen in de tempel en in de huizen (Hand. 2:46). De eerste dag van de week krijgt profiel in de samenkomst om het onderwijs van de apostelen te horen en het brood te breken (Hand. 20:7) en in het reserveren van de gaven (1 Kor. 16:2). Later wordt deze 'de dag van de Heer' genoemd (Op. 1:10), de naam die de christelijke kerk in later tijd aan de zondag heeft gegeven. Daarom noemen we de zondag ook de HEERlijke dag.

2. De dag en de dagen van de Heer

In het Nieuwe Testament is de viering van de zondag niet met zoveel woorden aan het vierde gebod van Gods wet verbonden. Elke dag en heel het leven wordt door Christus geheiligd. Wie een bepaalde dag als feestdag viert, doet dat om de Heer te eren (Rom. 14:6). De zondag was in de wereld van het Nieuwe Testament eerst een gewone werkdag. Deze kreeg al spoedig haar bijzondere kleur in de samenkomsten van Christus' gemeente in de morgen en tegen de avond.

Christus is de vervulling van de hele wet (Mat. 5:17) en neemt Gods geboden op in zijn onderwijs over het koninkrijk. Het grote gebod van de liefde en volmaaktheid geeft kracht aan het leven in navolging van de Meester. Het evangelie vertelt hoe Hij de sabbat naar het gebod onderhoudt en deelneemt aan de samenkomsten in de synagoge. In de gang van het evangelie verwacht je niet dat de viering van de zevende dag zou veranderen, totdat Jezus sterft en zijn lichaam op de sabbat in het graf rust. Het is de opstanding van Jezus Christus uit de dood die het nieuwe ten opzichte van het oude verbond duidelijk maakt.

Evenals de andere geboden, komt het vierde gebod in Christus naar ons toe. In zijn persoon en in de eenheid van de Schriften wil de kerk begrijpen wat het gedenken, heiligen en rusten op de dag van de HERE betekent. In de vrijheid van de Geest willen we recht doen aan het voorlopige, het blijvende en het nieuwe in de wil van God in het vierde van de Tien geboden.

3. Het voorlopige, blijvende en nieuwe

God wil zijn schepselen tot rust brengen en op adem laten komen (Ex. 23:12). Hij wil hen bevrijden uit de kramp van het werken onder de vloek. Het motief van de schepping (Gen. 2:2-3; Ex. 20:11) wordt versterkt door het motief van de bevrijding uit slavernij (Deut. 5:15). Mens, dier en land mogen delen in de rust die God te genieten geeft.

3.1 Het **voorlopige** in het vierde gebod zien we in de zevende dag, in de mogelijkheden van het beloofde land, in de claim van Gods wet op Israëls samenleving en in de regelgeving ten aanzien van de sabbat die de HERE aan zijn volk opdroeg. Ook daarin heeft de wet Israël naar de Verlosser geleid. De Schrift noemt ook de sabbat als een schaduw van wat komt, terwijl Christus de werkelijkheid is (Kol. 2:17). Het ene beloofde land gaf voorlopige uitdrukking aan de rust. De christelijke kerk is in de wereld nu in vreemdelingschap. Niet altijd en niet overal ter wereld verkeren christenen in de positie de rustdag en zondag te doen samenvallen.

3.2 Er zijn ook **blijvende** aspecten aan het vierde gebod. We zien die eerst in de afwisseling van werken en rusten. Vervolgens ook in de samenkomsten voor de HEER op de rustdag en de feestdagen. En zo in het loskomen van eigen prestatie om te leren leven uit de gulle hand van God. Al bij de voltooiing van de wereld horen we hoe God rustte van zijn scheppingswerk in zes dagen (Gen. 2:2-3; Ex. 20:11). De Here Jezus voegt eraan toe dat de sabbat gemaakt is voor de mens (Mar. 2:27). Dat laat Hij zelf horen in de verkondiging van het evangelie. Hij laat het ook zien in daden van genezing en bevrijding aan kinderen van Israël, ook op de sabbat.

Die horen bij uitstek bij de rust die in Hem te vinden is en waartoe Hij Gods volk uitnodigt (Mat. 11:28-12:21). 3.3 Het **nieuwe** in Christus' opstanding maakt dat niet meer de zevende, maar de eerste dag van de week in het licht komt te staan. In Hem is de werkelijke rust te vinden (Mat. 11:28-30). Hij is onze sabbat. Het hele leven van zondaars wordt door Hem bevrijd van de last van zonde en schuld. Er straalt licht over alle dagen van de week en over alle volken van de wereld. De komst van zijn rijk zal ons bij de eeuwige sabbatsvrede brengen (Hebr. 4:9). Daarom bidden wij: 'Kom, Heer Jezus' (Opb. 22:20).

4. Zondag, dag voor de kerk

Vanuit het nieuwe dat in Christus gekomen is kunnen ook de blijvende aspecten van het vierde gebod gestalte krijgen. Het gebod tot het **rusten** van eigen werk en inspanning vraagt om concretisering. Juist op zondag leren we rust te vinden in het volbrachte werk van onze Schepper en in het volbrachte lijden van onze Verlosser. Uitgaande van zijn opstanding krijgt de eerste dag van de week in de Schrift profiel. De levende Heer verzamelt zijn gemeente op die dag om zich heen. Hij zendt haar vanuit die dag in het leven van alle dagen om het licht te laten schijnen.

De **samenkomsten** van de gemeente liggen in het verlengde van Israëls 'heilige samenkomsten' op de sabbat. We worden aangespoord de 'eigen bijeenkomsten niet te verzuimen', en wel in het licht van het naderend oordeel van dé dag van de HEER (Hebr. 10:25). Het 'heden' van Gods stem die tot bekering roept, geldt elke dag dat het Woord klinkt (Hebr. 4:1-13). Zijn stem klinkt speciaal zovaak de heilige Schriften in de samenkomsten voorgelezen en verkondigd worden. Christus is de Heer van zijn kerk die Hij in één lichaam samenbrengt.

We willen recht doen aan het daadwerkelijke rusten en aan het **gedenken** van Gods werken. We doen dat wanneer we de zondag vieren en daarin de samenkomsten van de gemeente plaats geven. Als christelijke kerk weten wij ons geroepen het geschenk van deze rustdag dankbaar te aanvaarden en optimaal tot Gods eer te gebruiken. Wanneer die ruimte ons ontnomen zou worden, blijft de zondag een teken van verlangen om de Heer in volle vrijheid te dienen.

Wij sporen elkaar aan die dag zoveel mogelijk vrij te houden van beroepsarbeid en activiteiten die ons afhouden van de eredienst voor de Here, van de ontmoeting als gemeente en van de rust die deze dag typeert. Het vierde gebod komt tot zijn recht wanneer Gods volk van de dag van de Heer geniet door afstand te nemen van de gewone bezigheden (Jes. 58:13).

5. De gemeente als Christus' lichaam

Het dubbele gebod van de liefde is de samenvatting van de wet en de rode draad van alle geboden (Mat. 22:27-40; Rom. 13:8-10). De liefde tot God als het hoogste gebod krijgt gestalte in de samenkomst van de gemeente met haar Heer. In de samenkomsten presenteert de gemeente zich aan Hem die haar Hoofd is.

De liefde tot de naaste komt tot uitdrukking in de wil om samen te komen als gemeente die het lichaam van Christus mag heten. Dit gebod spoort ons aan de samenkomsten niet te verzuimen, maar elkaar in dat opzicht aan te vuren (Hebr. 10:25). In het geheel van het lichaam kan geen deel gemist worden (1 Kor. 12:12-31). Het vieren van de zondag bindt de leden samen tot het ene lichaam, waarin wij in één Geest gedoopt zijn (1 Kor. 12:12-13).

6. Zondag en samenleving

De Gereformeerde Kerken in Nederland hebben de vrije zondag, zoals die onder Gods voorzienigheid in Europa tot ons is gekomen, steeds met dank aan God aanvaard. Het Nederlandse volk heeft echter in groten getale de weg van het geloof in God verlaten en waardeert de zondag vooral als vrije dag.

Nu op zondag door de wetgever meer ruimte wordt geboden om te werken en die dag daardoor als dag van de Heer minder beschermd wordt, willen wij publiek en eensgezind, met woord en daad, getuigen van Christus' evangelie. Dat houdt in:

- § wijzen op de Schepper van al wat leeft die het ritme van werken en rusten gegeven heeft aan mensen die naar zijn beeld geschapen zijn;
- § getuigen van de Verlosser die verloren mensen vrij maakt uit de macht van de zonde en ons in zijn gemeente samenbrengt;
- § prijzen van de Geest die beschadigde mensen wil vernieuwen naar het beeld van Christus en ons leidt naar de vernieuwing van hemel en aarde.

We willen de zondag tot eer van de levende Heer en als dag van de christelijke gemeente hooghouden. Ook komen we op voor de handhaving van de zondag als dag van collectieve rust. De God van Israël heeft van meet af aan ook het personeel, de buitenlander en de dieren in de rustdag betrokken (Ex. 20:10; Deut. 5:14). Ook verlangen wij ernaar de viering van de zondag zo vorm te geven, dat die een aantrekkelijk beeld vertoont van rust bij God en gemeenschap bij elkaar. Ons gebed is dat dit voorbeeld en getuigenis ook onze naaste tot Christus nodigt.

In het dagelijks werk, in onze vrije tijd en op de zondag willen we getuigen van Christus zijn door zelf rust te vinden in Hem. Zo willen wij, verenigd op de belijdenis van Zondag 38 van de Catechismus, in deze tijd en onze omstandigheden recht doen aan Gods bedoeling met het vierde gebod en de zondag.

2. Praktisch-ethisch deel

2.1 In een samenleving met mobiele telefoon, laptop, files, tv, internet en e-mail worden veel mensen opgejaagd. Werktijd en vrije tijd vervloeien, ondanks de korte arbeidsweek. Hoog tijd om opnieuw in de leer te gaan bij de Schepper die **werk- en rusttijd** maakte. Christus is Heer van vrijgekochte slaven én van de rustdag.

2.2 Leven en werken zijn nog altijd aan de vloek van de zondeval onderworpen (Gen. 3:15-19). Werken is, ook in een hoogontwikkelde economie en samenleving, voor velen zwoegen (Pr. 1:3). Onderwijs en opleiding leggen een grote druk op jonge en oudere mensen. Daarom is het zo heilzaam dat de Schepper in het ritme van de week een **rustdag** gegeven heeft (Gen. 2:2-3; Ex. 20:8-11; 23:12). Naar Gods voorbeeld en gebod mogen we tot rust komen, leren genieten en terugkijken op het gedane werk. Zo wordt God geëerd als degene die alle werk volbrengt. Niet aan onze prestatie, maar aan zijn zegen is alles gelegen.

2.3 **Eerst komt het rusten** (dat is: neerleggen van werk), daarna het vieren. God heeft zijn scheppend werk volmaakt en legde zo het fundament onder de sabbat. Jezus Christus heeft het werk van verlossing volbracht en legde zo het fundament onder de zondag. Hij schept tijd om tot rust te komen in zijn nabijheid. Zijn geboden, ook om te rusten, zijn niet zwaar (1 Joh. 5:3; Mat. 11:30). Zo leren we verlangen naar de volkomen rust (Heb. 4).

2.4 De HERE heeft de rust op zijn dag ook geboden om het personeel, de dieren en het land in de rust te laten delen. Die rust heeft ook betekenis voor het Nederlandse volk, de samenleving en economie. God heeft de herschepping (werkelijke 're-creatie') van zijn wereld op het oog. In woord en daad zal de kerk getuigen van de rust bij de Schepper, Verlosser en Vernieuwer van al wat leeft.

2.5 Door te rusten laten we zien dat we beseffen verlost te zijn van slavernij, ook van de eigen zonden, prestaties en de economische wetten. Door de zondag te vieren geven we uitdrukking aan de erkenning van **Christus als Heer**, ook over de rustdag (Mar. 2:28). Als Hij zegt 'Maak je dus geen zorgen voor de dag van morgen', geldt dat des te meer op zondag (Mat. 6:34). Op de rustdag leren we genieten van zijn zorg, zoals Israël in de gawe van het manna leerde.

2.6 Ook al kent het Oude Testament weinig directe voorschriften voor de vormgeving van de eredienst op de sabbat, toch krijgt **het vieren** profiel. Bijvoorbeeld in de aanwezigheid van de 'tent van de samenkomst' en de offers, in de 'heilige samenkomsten' van het volk en later in de synagoge. Jezus ging naar zijn gewoonte op sabbat naar de synagoge (Luc. 4:16). In het Nieuwe Testament verschijnt Christus na zijn opstanding aan

leerlingen en vrouwen. Zij komen samen op de eerste dag van de week (Joh. 20; Hand. 20), die door de gemeente 'de dag van de Heer' genoemd wordt (Op. 1:10).

2.7 Christus roept ons tot zijn **gemeente**, die zijn lichaam is. De gemeente bestaat niet uit individuen, maar is het lichaam van Christus, door de kracht van de Geest samengesteld uit vele leden (lichaamsdelen). Wanneer de Verlosser ons tot zijn gemeente roept, is er geen plaats meer voor individualisme.

2.8 In de samenkomst presenteert de gemeente zich als het lichaam dat zich in Christus' dienst stelt. In de **eredienst** stelt zij zich als volk voor haar God om er ernst mee te maken tot Gods rust in te gaan (Heb. 4). Naar het voorbeeld van de oudchristelijke kerk hebben ook wij de tweede kerkdienst nodig om de zondag als een geheel en als gemeente te genieten. Als afwezigheid in de middag- (of avond)dienst toeneemt, moet de gemeente worden onderwezen en gemotiveerd om deel te nemen.

2.9 Het is nodig in het kerkelijk **onderwijs** de samenhang te leren van:

- a. Gods gebod en gewillige naleving ervan,
- b. de gemeente die samenkomt en zelf een levend lid daarvan zijn,
- c. beroepskeuze en persoonlijke verantwoordelijkheid.

We hebben de verkondiging van het Woord en de gemeenschap der heiligen nodig om een christelijke stijl van leven te ontwikkelen.

2.10 Wanneer onder druk van economie en maatschappij **zondagsarbeid** toeneemt, is het nodig elkaar te bepalen bij de noodzaak te rusten van eigen inspanning en bij onze totale afhankelijkheid van Gods zegen. Werk dat in dienst van het evangelie (Mat. 12:4-5) en in het teken van barmhartigheid staat (Mat. 12:6-7) kan nodig zijn. Dit biedt ook kansen om aan de navolging van Christus gestalte te geven. Onder welke omstandigheden (beroeps-)arbeid noodzakelijk is zal overwogen worden in christelijke vrijheid. Zulke weging vindt plaats door te luisteren naar Gods Woord, met gebed om wijsheid en het vragen van raad. Jesaja 58:13 kan daarbij praktisch richting en houvast bieden.

2.11 Gevaar van **regelmatige zondagsarbeid** is dat je aan het ritme van zondagsrust onttrekt, dat je geen kracht vindt om zo mogelijk aan één eredienst deel te nemen en dat je jezelf van het gemeenteleven isoleert. Dan is een biddend leven extra nodig om toewijding aan de Heer van het leven en van zijn gemeente te ontvangen. Ook is het goed dat de gemeente om hen die beroepshalve moeten werken, heen gaat staan. Dit kan door gebed en persoonlijke aandacht voor elkaar. In het tijdstip van eredienst wordt zoveel mogelijk met hen rekening gehouden.

2.12 Zondagsarbeid die aanvaard wordt alleen om **financieel gewin** is verwerpelijk, zoals alle geldzucht (1 Tim. 6:9). Immers, 'niemand kan twee heren dienen. Jullie kunnen niet God dienen én de mammon', zegt Jezus, onze Heer (Mat. 6:24).

2.13 De wet van de HERE is richtsnoer van **dankbaarheid** voor de verlossing in Christus. Het vierde gebod helpt ons - in werken en rusten - de heiliging van heel ons leven te ontvangen. De Heilige Geest vervult de gemeente als een tempel. Daar ontvangen zondaars kracht om al de dagen van de week tot Gods eer te leven.

2.14 Christus bevrijdde de sabbat van menselijke wetten die een last op de rustdag legden. Het ontwikkelen van een patroon van zondagsheiliging vraagt **creativiteit**: om te ontdekken wat het goede, het welgevallige en volkomene voor God is (Rom. 12:2). Het vraagt om **liefde** om elkaar daarin tot een hand en een voet te zijn.

2.15 In het beoordelen van en spreken over elkaar is het goed een **levensstijl van geduld en barmhartigheid** te gebruiken. Niet de uiterlijke kenmerken van zondagsarbeid zijn richtinggevend. Het gaat om de motieven, waaronder de afwegingen van zondagsarbeid zijn gemaakt. Ook in dit kader zijn de woorden van de Here Jezus heilzaam: 'Als u had geweten wat bedoeld wordt met: "Barmhartigheid wil ik, geen offers", dan zou u geen onschuldige mensen hebben veroordeeld. Want de Mensenzoon is heer en meester over de sabbat' (Mat. 12:7-8).

2.16 In de geloofsopvoeding is het van belang een persoonlijke en gedeelde levensstijl te ontwikkelen. Daarbij kunnen **huisregels** helpen om rust en vrede op de dag van de Heer te vinden. Huisregels zijn afspraken tussen

volwassenen, waarin duidelijkheid geboden wordt over keuzes van levensstijl inzake het vieren van de zondag (bijv. inzake huiswerk, het gebruik van media, het soort recreatie). De ruimte die de Geest in onze harten wil maken, mag niet door onze drukte verdrongen worden. Tegelijk geeft God de rustdag om te genieten van vrije tijd en ontspanning. Huisregels zijn afspraken die aan de kinderen geleerd worden als persoonlijke vormgeving van zondagsrust. Zo kan de jongere generatie leren in verantwoordelijkheid tot vormgeving van de rust te komen.

2.17 Een aspect van zondagsviering is ook alle vertrouwen op onszelf en eigen werk af te leggen. Alleen Christus is bij machte ons te bevrijden van de slavernij van de vloek en van de macht van zonde. **Bekering** van dode werken is omkeer naar de levende God.

2.18 Een krachteloze en vreugdeloze zondagsviering hangt samen met kleingeloof dat haar kracht niet vindt in Christus als Heer. Daarentegen leidt een levend geloof in Christus, de levende, tot een bezielde en blijde **viering** van de dag van zijn opstanding.

2.19 Gerichtheid op het volbrachte werk van Christus en de vernieuwende kracht van de Geest betekent voor de rustdag: alles **doen** wat een feestelijke viering van de dag van de Heer dient en alles **nalaten** wat daaraan afbreuk doet.

2.20 De samenleving is vervreemd van de zondag als rustdag. De zondag als dag van de kerk speelt zich veelal binnen de grenzen van de gemeente en de huizen af. De gemeente van Jezus Christus zal wegen zoeken om **contact te leggen** met de naaste en hem of haar uit te nodigen iets van de werkelijke rust te proeven. Aan wie tot geloof in Christus komt en zich bij de gemeente voegt willen we uitleggen waarom die dag ons zoveel waard is en laten zien hoe we in vreugde de zondag vieren (vgl. 2.15).

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd:

- Ze weten met welke 3 doelen God de Sabbath heeft ingesteld in het oude testament en ze kunnen aangeven hoe je dat nu nog terugziet in onze zondagsbesteding.
- Ze kunnen vertellen dat God na de scheppingsdagen eerst de mensen wilde laten genieten van Zijn schepping.
- Ze weten dat we op zondag ook terugkijken op onze bevrijding door de opstanding van Jezus te vieren.

Hart

- Ze ervaren dat God de zondag heeft bedoeld om te genieten en uit te rusten en te vieren.

Handen

- Ze kunnen een lijstje met tips maken voor ouderen waarin ze tips geven om de zondag weer een feestdag te laten zijn.

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugblik Eerst even een terugblik op de vorige lessen. We hebben het dit blok over de wet. De wet heeft de functie om je te beschermen. Verder wil God dat je van Hem houdt zoals Hij van jou houdt. Hij wil je graag beschermen tegen de zonde waarvan Hij je bevrijdt heeft. We hebben het eerste gebod besproken: God alleen dienen en geen andere goden. Dat betekent niets belangrijker vinden dan God. We hebben in de vorige lessen het tweede en het derde gebod besproken. Het tweede is God dienen zoals Hij dat wil. Hem niet aanpassen aan wat jij goed of leuk vindt. De vorige les hebben we het derde gebod besproken. Dat is Gods naam op een eerbiedige manier gebruiken. Op een positieve manier. Niet zijn Naam zinloos gebruiken. We hebben ook gekeken hoe we dit concreet goed kunnen doen. Deze les gaan we het vierde gebod bespreken. Dat is :” Houdt de Sabbath in ere het is een heilige dag”.	
19.20	Ervaringen peilen Luister samen naar het lied: zondagmiddag van “Kinderen voor kinderen”. De tekst staat hieronder afgedrukt. (wanneer je de tekst te negatief vindt, kun je dit gewoon overslaan)	

Zondagmiddag

(Henk van der Molen) Solist: Dagmar Brusse

Zondagmiddag, regen op de ruiten
Zondagmiddag, je kijkt maar 's naar buiten
Vieze natte straten, een zondag om te haten
En je moeder maar zeuren aan je kop
Heb je niks te doen, ruim je kamer dan 's op
Zondagmiddag, spitter spatter spetter
Omdat je niks bedenken kan verveel je je te pletter
En ook omdat je op zo'n dag niks mag
Is zo'n zondag voor mij
De rotste dag

Zondagmiddag, niks om mee te spelen
Al m'n spullen die mag je van me stelen
Straks komt er visite, daar kan ik wel op schieten
Krijg ik een kusje, ik schaam me hallef dood
Krijg ik weer te horen: 'Wat wordt dat kind toch groot'
Zondagmiddag, spitter spatter spetter
En trek je nieuwe jurk an, dan ben je straks wat netter
En juist omdat je op zo'n dag niks mag
Is zo'n zondag voor mij
De rotste dag

Morgen is het maandag, dan zijn we weer gered
Dan sta ik al om zeven uur gelukkig naast mijn bed
Een week duurt kort, maar dat merk je niet
Tot de zondag er weer is met precies hetzelfde lied
Zondagmiddag, spitter spatter spetter
Omdat je niks bedenken kan verveel je je te pletter
En ook omdat je op zo'n dag niks mag
Is zo'n zondag voor mij
De rotste dag

Wat vinden zij van de zondag?

Laat ze dit beschrijven aan de hand van het volgende:

Op het werkblad en op een groot vel papier:

De zondag:

Gewone dag

saaie dag

leuke dag

	Laat ze nu in tweetallen bespreken wat zij van de zondag vinden. Ze zetten op het werkblad een sterretje bij wat hun mening is. Geef ze allemaal een klein stikkertje. Dat mogen ze plakken op de lijn op het grote vel. Bespreek nu samen: Waarom zit jouw stikkertje daar? Waarom is het misschien saai, of waarom misschien niet?													
19.35	Bijbelstudie We zijn nu heel negatief begonnen over de zondag. Maar zou de Here God de rustdag/sabbathdag ook zo bedoeld hebben? Als een saaie doodse dag waarin niets mag? Waarvan je niet mag genieten? Daar gaan we nu samen eens naar kijken. Wat was Gods bedoeling met die dag en hoe kunnen wij die dag wel op Gods manier beleven? We gaan eerst kijken naar wat het doel was in Israel. Er waren drie doelen. Daarvoor nemen we drie teksten: Maak groepjes van drie. Geef elk groepje één tekst, laat ze die verbinden (door een lijntje te trekken) naar het bij die tekst passende woord in de volgende kolom, en laat ze er vervolgens over nadenken hoe wij vandaag dat doel van de rustdag in praktijk brengen. (Je kunt ze ook alle drie de teksten laten doen, maar laat dan elk groepje met een andere tekst beginnen) <table><tr><td><i>Exodus 20: 8 – 11</i></td><td>•</td><td>• bevrijding vieren</td><td>Hoe doen wij dat nu?</td></tr><tr><td><i>Deut. 5: 12 – 15</i></td><td>•</td><td>• samenkomen</td><td></td></tr><tr><td><i>Leviticus 23: 3</i></td><td>•</td><td>• rusten</td><td></td></tr></table> Voor de gezamenlijke bespreking: Leg uit: Je ziet de drie doelen van deze dag. Het is eigenlijk een dag om te vieren. Samen te denken aan de bevrijding uit Egypte. Waar ze heel hard moesten werken elke dag van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Het moet voor hen wel een opluchting zijn. Nu niet meer elke dag werken. (Stel je voor je moest elke dag naar school ook de zaterdag en zondag. Nooit rust).	<i>Exodus 20: 8 – 11</i>	•	• bevrijding vieren	Hoe doen wij dat nu?	<i>Deut. 5: 12 – 15</i>	•	• samenkomen		<i>Leviticus 23: 3</i>	•	• rusten		
<i>Exodus 20: 8 – 11</i>	•	• bevrijding vieren	Hoe doen wij dat nu?											
<i>Deut. 5: 12 – 15</i>	•	• samenkomen												
<i>Leviticus 23: 3</i>	•	• rusten												

	Nu hoeven ze dat niet meer in hun nieuwe woonplaats maar mogen ze rusten en samenkomen om samen te praten over wat God allemaal heeft gedaan Hoe doen wij dat nu? - Wij vieren elke zondag onze bevrijding in de kerk. Door te denken aan het lijden en sterven en aan de opstanding van de Here Jezus. - Ook wij komen samen, namelijk in de kerk. - Rusten doen we door de tijd te nemen voor God maar ook voor elkaar door op zondag niet te werken										
19.45	Van sabbat naar zondag Leg uit: God heeft de rustdag al bij de schepping ingesteld. Op de zesde dag schiep Hij de mens op de zevende dag ging God rusten en mocht de mens dit ook gaan doen. . Dus eigenlijk was de eerste dag van de mens meteen rustdag: Hij mocht eerst gaan genieten van alles wat God gemaakt had. Even in schema: (teken dit op een bord of flap) <table border="1"><tr><td>Schepping</td></tr><tr><td>God maakte alles mooi en goed</td></tr><tr><td>De mens mocht ervan genieten</td></tr></table> Wat heeft dat met ons te maken? Door de zonde was Gods goede schepping bedorven, en leefden we los van God. Maar de Here Jezus kwam om ons te bevrijden van de zonde en de dood. Hij heeft voor ons alles goed gemaakt, en dat bleek toen Hij opstond uit de dood. Daar denken we elke zondag aan. We vieren als het ware de herschepping. Daarom is de sabbat ook zondag geworden. Zoals de eerste mensen de eerste dag mochten rusten omdat God alles voor hen had gemaakt, zo mogen wij de eerste dag van de week rusten om te vieren dat wij het niet goed hoeven te maken met God, maar dat Jezus dat voor ons gedaan heeft. <table border="1"><tr><td>Schepping</td><td>Opstanding</td></tr><tr><td>God maakte alles mooi en goed</td><td>De Here Jezus maakte alles goed tussen God en ons</td></tr><tr><td>De mens mocht ervan genieten</td><td>Hiervan mogen wij elke zondag genieten.</td></tr></table> Wij danken God iedere zondag voor deze bevrijding in de kerk. Dus eigenlijk is de zondag geen dag van moeten en regeltjes maar juist van vrij zijn van alles.	Schepping	God maakte alles mooi en goed	De mens mocht ervan genieten	Schepping	Opstanding	God maakte alles mooi en goed	De Here Jezus maakte alles goed tussen God en ons	De mens mocht ervan genieten	Hiervan mogen wij elke zondag genieten.	
Schepping											
God maakte alles mooi en goed											
De mens mocht ervan genieten											
Schepping	Opstanding										
God maakte alles mooi en goed	De Here Jezus maakte alles goed tussen God en ons										
De mens mocht ervan genieten	Hiervan mogen wij elke zondag genieten.										

19.50	Maak er een feestdag van! We hebben gezien dat de zondag juist een soort Bevrijdingsdag is. We mogen het vieren. Dat doen we allemaal op een andere manier. Daarom zijn er verschillende regels bij de verschillende gezinnen. Dat is vrij er staan geen precieze regeltjes in de bijbel. De Farizeeën hadden wel precieze regels gemaakt. (zie werkblad: zie ik geloof deel 3a blz. 57). De Here Jezus laat zien dat dit ook niet zo de bedoeling is. Lees maar marcus 3: 1 – 6. Jezus laat zien dat het goed is om goede dingen te doen op zondag. Maak nu eens samen een tipslijst voor ouders, kerkenraad, de dominee waarin je tips maakt over hoe zondag nog meer een feestdag kan worden voor jullie. Houdt wel in je achterhoofd de 3 doelen van de rustdag: het is een rustdag, het is om de opstanding van de Here Jezus te gedenken en om samen te komen (op welke manier dan ook). Doe dit in drietallen.	
20.00	Prestatie Maak over dit gebod een poster. Laat daarop zien wat jullie geleerd hebben over de zondag en over dit gebod. Misschien is jullie tipslijst voor ouders, kerkenraad wel iets wat je meer uit kunt werken. Probeer ook samen te kijken naar de vorige posters. Is dat al aardig uit de verf gekomen of moet daar ook nog veel aan gebeuren? De volgende les komt er nog één poster aan bod. Dat zal de laatste zijn. Daarna is er nog een uitloopavond om de posters goed af te maken. Bedenk ook al hoe jullie ze aan jullie ouders willen laten zien. Komen ze in de kerk te hangen? Moet je dat nog vragen aan de koster en wie gaat ze ophangen en wanneer gebeurt dat?	
20.15	Huiswerk opgeven - memorisatietekst uitdelen - evt. opdracht mbt posters sluiting - we gaan God danken voor de rustdag. Maak een lijstje van dingen die we in dat gebed naar voren willen brengen.	

Huis werk:	Huiswerk: - memorisatietekst leren - evt. opdracht ivm prestatie - Het bijbelleesrooster: Eer je ouders omdat ze je over God vertellen. Deuteronomium 4:1-9 Deuteronomium 6:1-7 Deuteronomium 31:9-13 Deuteronomium 32:44-47 Jozua 4:1-7 Psalm 78:1-8 2 Timoteüs 1:3-5	
---------------	---	--

c. benodigde materialen

- CD met liedje 'zondagmiddag'
- poster met tijdlijn + stickertjes
- flaps, stiften
- memorisatiekaartje

d. suggesties

zingen: Psalm 92; Psalm 122; Gz 73; Gz 176a:1,2 en 6, LB 328; E&R 59

bijbelgedeelten: Gen.1:21-2:3; Ex. 31: 12-17; Neh. 13: 15-22; Mc 2:23-3:6; Hebr 4: 1-13

belijdenis: HC znd 38

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?				
		--	-	+	++
	1 - Ze weten met welke 3 doelen God de Sabbath heeft ingesteld in het oude testament en ze kunnen aangeven hoe je dat nu nog terugziet in onze zondagsbesteding.				
	2 - Ze weten met welke 3 doelen God de Sabbath heeft ingesteld in het oude testament en ze kunnen aangeven hoe je dat nu nog terugziet in onze zondagsbesteding.				
	3 - Ze kunnen vertellen dat God na de scheppingsdagen eerst de mensen wilde laten genieten van Zijn schepping.				
	4 - Ze weten dat we op zondag ook terugkijken op onze bevrijding door de opstandig van Jezus te vieren.				
	5 - Ze ervaren dat God de zondag heeft bedoeld om te genieten en uit te rusten en te vieren.				
	6 - Ze kunnen een lijstje met tips maken voor ouderen waarin ze tips geven om de zondag weer een feestdag te laten zijn.				
2	Opmerkingen mentor/ catecheet				
3	Wat moet de volgende keer anders				

nog drie nachtjes slapen...

Werkbladen

Maak van mijn dag een feestdag

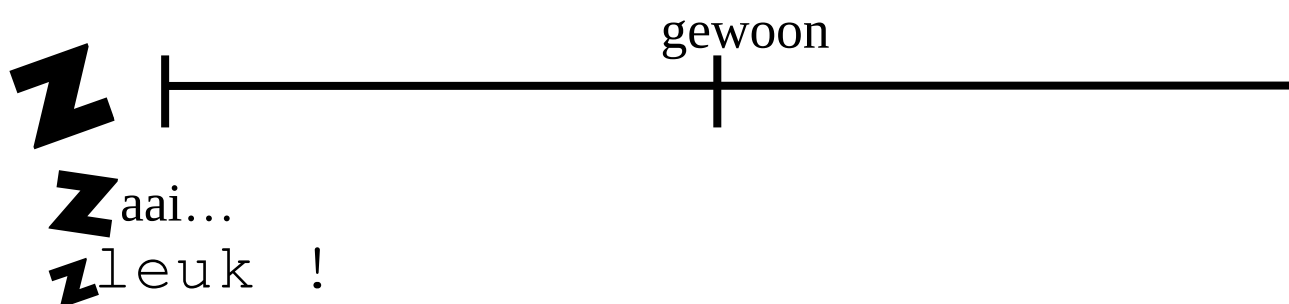
blok D - nivo 1 - avond 7

~~X~~ ~~XX~~ 4 5 6
zondag !!!

Tijd	Wat gaan we doen
19.00	Mentorkwartiertje
19.15	Terugblik
19.20	Ervaringen peilen
19.35	Bijbelstudie
19.45	Van sabbat naar zondag
19.50	Maak er een feestdag van
20.00	Prestatie
20.10	Huiswerk en sluiting

Ervaringen peilen

Zondag is:

Bijbelstudie

Exodus 20: 8 – 11

vieren

• • **bevrijding**

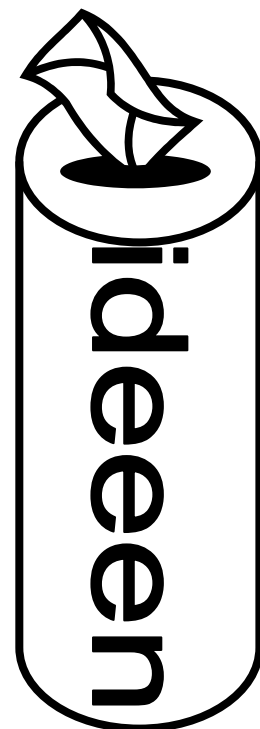

Deuteronomium 5: 12 – 15 • • **samenkomen**

Leviticus 23: 3 • • **rusten**

Hoe doen wij dat nu?	
* Bevrijding vieren	
* Samenkomen	
* Rusten	

Maak er een feestdag van!

Aantekeningen:

Huiswerk

Uitgedeelde memorisatietekst

Eventueel taken voor prestatie

Bijbelleesrooster

Deuteronomium 4:1-9

Deuteronomium 6:1-7

Deuteronomium 31:9-13

Deuteronomium 32:44-47

Jozua 4:1-7

Psalm 78:1-8

2 Timoteüs 1:3-5

yez

Zondag!

